

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminny Ośrodku Pomocy Społecznej
w Wiślicy

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślicy jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 5 673 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pan Stanisław Krzak.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślicy został powołany Uchwałą Nr X/36/90 Gminnej Rady Narodowej w Wiślicy 22 lutego 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślicy”.

Ośrodek posiada własny REGON 290829338 i NIP 655 16 86 491.

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiślicy jest Pani Janina Krzemień.

Ośrodek działa w oparciu o:

1. Statut przyjęty Uchwałą Nr XIX/153/2016 w sprawie uchwalenia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiślicy.
2. Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 107/2016 Wójta Gminy Wiślica z dnia 3 października 2016 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiślicy.
3. Uchwałą Nr XXII/141/04 Rady Gminy Wiślica z dnia 12 listopada 2004 r. w sprawie zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania.
4. Uchwałą nr IV/54/2011 Rady Gminy Wiślica z dnia 31.03.2011 r. w sprawie ustalenia sposobu sprawiania pogrzebu przez Gminę Wiślica.
5. Uchwałą Nr XLII/335/2014 Rady Gminy Wiślica z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

6. Uchwałę Nr XLII/334/2014 Rady Gminy Wiślica z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.
7. Uchwałę Nr XLII/337/2014 Rady Gminy Wiślica z dnia 31 stycznia 2014 w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wiślica na lata 2014-2020.
8. Upoważnienie Wójta Gminy Wiślica znak: Or.052.21.2011 z dnia 31.10.2011 r. dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiślicy do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.
9. Upoważnienie Wójta Gminy znak Or.0052.6.2016 dla specjalisty pracy socjalnej Pani Elżbiety Kępskiej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy z następującego rejonu opiekuńczego Wiślica, Gorysławice, Chotel Czerwony, Hołudza, Gluzy, Brzezcie, Łatanic, Koniecmosty, Jurków, Kuchary, Wawrowice, Ostrów, Kobylniki, Sielec.
10. Upoważnienie Wójta Gminy znak OR.0052.7.2016 dla pracownika socjalnego Pani Katarzyny Adamczyk do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy z następującego rejonu opiekuńczego Skorocice, Skotniki Górne, Skotniki Dolne, Szczerbaków, Szczytniki, Górki.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Magdalena Pracoń - koordynator kontroli - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 629/2017 z dnia 14 lipca 2017 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Annę Gromską.
2. Barbara Nowak - Kierownik Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 630/2017 z dnia 14 lipca 2017 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Annę Gromską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiślicy* pod poz. Nr 5.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 17 – 19 lipca 2017 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Na dzień uchwalenia Statutu GOPS w Wiślicy publikatory aktów prawnych, w oparciu o które pracuje Ośrodek były aktualne, ale w trakcie dokonywania zmian w Statucie należy je dostosować do obowiązujących.

Natomiast w § 8 widnieje zapis, że do zadań Ośrodka z zakresu Prawa energetycznego należą: „1/ prowadzenie postępowań w sprawie dodatków energetycznych i wydawanie w tych sprawach decyzji administracyjnych, 2/ przyznawanie i wypłata dodatku energetycznego”. Zapis ten jest nieprawidłowy, ponieważ zgodnie z art. 5 d ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., poz. 220 ze zm.) dodatek energetyczny w drodze decyzji administracyjnej przyznaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Ośrodek pomocy społecznej może prowadzić postępowanie administracyjne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślicy mieści się w budynku będącym własnością Urzędu Gminy przy ul. Batalionów Chłopskich 62, tel. 41 379 21 03. Warunki lokalowe Ośrodka Pomocy Społecznej opisano w protokole oględzin, który stanowi załącznik

nr 1 do protokołu. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że jednostka zajmuje trzy pomieszczenia, wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. W jednym pomieszczeniu pracuje 3 pracowników socjalnych, ale Ośrodek może korzystać w razie potrzeby z dodatkowego pomieszczenia. Zatem zespół inspektorów uznaje, że Ośrodek spełnia warunki lokalowe właściwe do pracy z klientami pomocy społecznej.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest bezrobocie, ubóstwo i długotrwała lub ciężka choroba.

Wypłata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest przelewem na indywidualne konta klientów lub w kasie Banku Spółdzielczego w Wiślicy.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.

Przedmiotem kontroli w zakresie zatrudnienia była kadra zatrudniona w obszarze pomocy społecznej (Zał. Nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Wiślicy w obszarze pomocy społecznej na dzień kontroli zatrudnionych było na pełen etat 4 pracowników, tj.: kierownik i 3 pracowników socjalnych.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik posiada odpowiedni staż i wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończyła specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce, legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznawanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w OPS = $5\ 673/3 = 1\ 891$ osób

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z wymogiem art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku

o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 891 osób.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r. 930 ze zm.).

Zasiłki stałe

Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS (Zał. Nr 32 pkt 23 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, że w 2016 r. pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla **22 osób**, z których 17 to osoby samotne. Koszt udzielonej pomocy wyniósł **107 671 zł**. W roku 2017 do dnia kontroli zasiłki stałe przyznano również **22 osobom**, w tym 16 samotnych, na kwotę **62 774 zł**. W roku 2016 i 2017 Ośrodek odprowadzał składkę na ubezpieczenie zdrowotne za wszystkie osoby.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację stałych zasiłkobiorców, na podstawie której wydano decyzje administracyjne:

OPS.5010.9.2015 oraz zmiana wysokości OPS.5010.9-2.2015; OPS.5010.16.2015;
OPS.5010.6.2016; OPS.5010.8.2016; OPS.5010.3.2017; OPS.5010.1.2016;
OPS.5010.1.2017; OPS.5010.20.2015; OPS.5010.4.2016; OPS.5010.3.2016;
OPS.5010.9.2016.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Kopie dokumentów potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do Ośrodka.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Świadczenia stałe przyznawano na podstawie prawidłowo przywołanych artykułów ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wymienione akty prawne miały prawidłowe publikatory. W podstawie prawnej decyzji przytoczono także odpowiednie upoważnienie Wójta Gminy do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji wpisywano wysokość świadczenia i okres, na jaki zostało ono przyznane oraz do końca 2016 roku informowano osoby zainteresowane o objęciu składką zdrowotną. Od 2017 r. informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym na czas trwania zasiłku stałego przesłana jest stronie oddzielnym pismem.

W uzasadnieniu decyzji wpisywano sposób i termin wypłaty zasiłku. Zdaniem zespołu kontrolującego informacje te powinny być umieszczone w sentencji wydawanych decyzji.

W decyzjach zrealizowanych przed ich uprawomocnieniem wpisywano w podstawie prawnej art. 108 k.p.a., informowano o tym osoby zainteresowane w postanowieniu. W uzasadnieniu brak informacji dla strony, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W październiku 2015 roku wszystkie zasiłki przeliczone zostały zgodnie z nowymi kryteriami dochodowymi wprowadzonymi rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wydano klientom zmieniające decyzje administracyjne, przed wydaniem których przeprowadzono rodzinne wywiady środowiskowe oraz zebrano niezbędną dokumentację potwierdzającą sytuację materialną osób lub rodzin.

Decyzje o przyznaniu pomocy odbierane były osobiście przez osoby zainteresowane.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki okresowe

Z informacji sporządzonej przez Kierownika OPS wynika, że Ośrodek w 2016 roku pomocą okresową objął **5 osób**, a koszt udzielonej pomocy wyniósł **8 156 zł**. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie – 4 osoby. W roku bieżącym do dnia kontroli pomoc okresową otrzymało również **5 osób** na kwotę **4 197 zł**.

Kontroli poddano całą dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS.5011.1.-2.2017; OPS.5011.1-3.2016; OPS.5011.3.2017; OPS.5011.4.2016;
OPS-.5011.4.2017; OPS.5011.3.2016; OPS.5011.5.2017; OPS.5011.2-4.2016;
OPS.5011.5.2016; OPS.5011.2.2017.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych widniały aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego. Przywołane było także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej z właściwym publikatorem i upoważnienie Wójta Gminy do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach.

Decyzjom realizowanym przed ich uprawomocnieniem nadawano rygor natychmiastowej wykonalności wpisując w podstawie prawnej art. 108 k.p.a., informując o tym fakcie osoby zainteresowane w postanowieniu. W uzasadnieniu brak informacji dla strony, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W postanowieniu decyzji informowano stronę o wysokości udzielonej pomocy, powódzie jej przyznania i okresie na jaki pomoc została udzielona, ale nie określano konkretnych dat początkowych przyznania i zakończenia pomocy.

W uzasadnieniu decyzji podawano sposób i termin wypłaty zasiłku. Zdaniem inspektorów kontrolujących zapis ten powinien być w sentencji decyzji.

Ze skontrolowanych akt wynika, że każdy wniosek o pomoc posiadał datę wpływu, a na jego podstawie pracownicy socjalni sporządzali wywiad środowiskowy lub jego aktualizację. W aktach znajdują się aktualne zaświadczenia o dochodach z zakładów pracy, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z PUP, zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zaświadczenia z Urzędu Gminy o wielkości gospodarstwa rolnego lub jego braku.

W przedmiotowych decyzjach informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag. Wysokość świadczeń wypłacana zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS wynika, że w roku 2016 pomoc w formie posiłków otrzymały **ogółem 132 osoby**, w tym do 7 roku życia – 30, do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – 109 dzieci i 1 osoba dorosła. W 2016 roku Ośrodek objął

pomocą w formie zasiłku pieniężnego na zakup posiłku lub żywności **104 rodziny (261 osób)**. Koszt programu w 2016 roku **wyniósł 86 287 zł, w tym środki własne – 17 600 zł i dotacja z budżetu państwa 68 687 zł.**

W roku 2017 do dnia kontroli z pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności korzystało 82 osoby z 43 rodzin. Natomiast posiłki opłacane są za 82 dzieci. Koszt programu za I półrocze wyniósł ogółem **22 114 zł, w tym środki własne 3 057 zł i dotacji 19 057 zł.**

Dożywianie prowadzone jest aktualnie w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie gminy Wiślica:

Lp	Nazwa szkoły	Liczba dożywianych uczniów w 2017 roku	Koszt posiłku	Rodzaj posiłku
1.	Zespół Szkolno – Przedszkolny w Wiślicy	40	1,35 zł	bułka / kanapka
2.	Gimnazjum w Wiślicy	19	0,97 zł	bułka / kanapka
3.	Szkoła Podstawowa w Skotnikach Dolnych	19	0,97 zł	bułka / kanapka

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślicy opłacał posiłki dla 3 dzieci uczęszczających do szkół poza Gminę. Koszt posiłku wynosił od 4 zł do 7 zł.

Na terenie Gminy Wiślica dzieci nie otrzymują gorącego posiłku, co jest niezgodne z ideą programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W toku kontroli stwierdzono, że w wywiadach sporządzanych przez pracowników socjalnych widnieje zapis, że dzieci mają po powrocie ze szkoły zapewniony ciepły posiłek. Jednak nie zwalnia to Gminy z dążenia do zapewnienia dzieciom przynajmniej jednego gorącego posiłku w trakcie pobytu w szkole.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców, dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych*, w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

OPS.5012-P.7.2016; OPS.5012-P.7-2.2016; OPS.5012-P.5.2017; OPS.5012-P.58.2016; OPS.5012-P.63-2.2016; OPS.5012-P.68.2016; OPS.5012-P.37.2017; OPS.5012-P.3-2.2017; OPS.5012-P.67.2016; OPS.5012-P.74.2016; OPS.5012-P.70-2.2016;

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców, dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS.5023.14.2017; OPS.5023.48.2017; OPS.5023.21.2017; OPS.5023.2.2017;
OPS.5023.4.2017; OPS.5023.6.2017; OPS.5023.28.2017; OPS.5023.9.2017;
OPS.5023.26.2017; OPS.5023.29.2017; OPS.5023.34.2017.

W aktach, stanowiących podstawę do przyznania pomocy, znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Zarządzeniem Nr 2/2014 Kierownika GOPS z dnia 27 lutego 2014 r w sprawie zasad i wysokości przyznawania zasiłku celowego lub świadczenia rzeczowego w postaci artykułów żywnościowych lub posiłku w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, ustalono wysokość zasiłku celowego na zakup posiłku lub artykułów spożywczych i tak: dla osoby samotnie gospodarującej kwota zasiłku wynosi od 80 do 150 zł, a w rodzinie od 50 do 80 zł na osobę.

Pomoc w ramach Programu przyznawana jest w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W skontrolowanych decyzjach akty prawne zostały przywołane z aktualnymi publikatorami. Przywoływano także upoważnienie Wójta Gminy do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej.

W podstawie prawnej decyzji przyznających posiłek, w sytuacjach w których dochód przekraczał kryterium dochodowe, przytaczano Uchwałę Nr XLII/335/2014 Rady Gminy Wiślica z dnia 31 stycznia 2014 r., w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

W podstawie prawnej decyzji informowano, że pomoc przyznana jest w związku z Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 (M.P. z 2015, poz.821).

W podstawie prawnej decyzji wydanych na posiłek w ramach Programu przywoływano prawidłowo art. 48 ustawy o pomocy społecznej, mówiący o posiłku oraz

nieprawidłowo art. 39 – mówiący o zasiłku celowym. W decyzjach na zasiłki celowe widniał prawidłowo art. 39.

W postanowieniu decyzji przyznającej posiłek określano kto jest biorcą, na jaki okres przyznano pomoc, liczbę dni w tygodniu, kto jest realizatorem dożywiania. W części decyzji brak typu posiłku, a we wszystkich decyzjach brak informacji o cenie jednostkowej posiłku.

W decyzjach przyznających posiłek oraz zasiłek celowy na zakup posiłku, których realizacja była przed terminem ich uprawomocnienia się, w podstawie prawnej przywoływano art. 130 § 4 k.p.a. Zdaniem zespołu kontrolującego powinien być przywołany w podstawie prawnej art. 108 k.p.a. oraz Ośrodek powinien poinformować o tym fakcie strony w postanowieniu i uzasadnieniu decyzji, iż nadano decyzji z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej GOPS w Wiślicy przyznaje zasiłki celowe, na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału. Zgodnie z art. 41 ust.1 cytowanej wyżej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Jak wynika z informacji przekazanych przez Kierownika OPS kontrolowana jednostka w roku 2016 udzieliła **zasiłki celowe 53 osobom, w tym 26 osób otrzymało specjalne zasiłki celowe.** W roku 2017 do dnia kontroli, pomoc celową otrzymało **40 osób, w tym specjalny zasiłek celowy – 20 osób.**

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

zasiłki celowe:

OPS.5012.14.2017; OPS.5012.16.2017; OPS.5012.9.2017; OPS.5012.5.2017;
OPS.5012.13.2017; OPS.5012.4.2016; OPS.5012.18.2017; OPS.5012.12.2017;
OPS.5012.17.2017; OPS.5012.20.2017;

oraz wszystkie akta zasiłków celowych specjalnych:

OPS.5012.S.18.2017; OPS.5012.S.7.2017; OPS.5012.S.6.2017; OPS.5012.S.4-6.2017;
OPS.5012.S.2.2017; OPS.5012.S.2.2017; OPS.5012.S.2.2017; OPS.5012.S.2.2017;
OPS.5012.S.2.2017; OPS.5012.S.2.2017.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny m.in. odcinki rent lub

emerytur, karty informacyjne ze szpitala, faktury za zakup leków i oświadczenia klientów o dochodach.

Pomoc w formie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych, przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W podstawie prawnej decyzji przywoływano również upoważnienie Wójta Gminy do wydawania decyzji z zakresu pomocy społecznej. W podstawie prawnej decyzji na specjalne zasiłki celowe prawidłowo przywołano art. 41 ustawy o pomocy społecznej

W 8 decyzjach dot. zasiłków celowych oraz w 4 decyzjach dot. specjalnych zasiłków celowych pomoc przyznano nie od miesiąca złożenia wniosku, ale od następnego, co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W uzasadnieniu decyzji informowano stronę o sposobie i terminie wypłaty świadczenia. Informacja ta powinna być zamieszczona w sentencji decyzji.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, że decyzjom, w których wypłata świadczenia realizowana była przed uprawomocnieniem się decyzji, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, ale w uzasadnieniu brak informacji dla strony, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

Strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślicy nie realizuje pomocy w formie usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Rada Gminy w Wiślicy Uchwałą Nr XXII/141/04 z dnia 12 listopada 2004 roku określiła szczegółowe zasady przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Z informacji Kierownika OPS wynika, że do dnia kontroli nie wpłynął wniosek o objęcie tą formą pomocy. Opiekę nad osobami starszymi sprawują najbliżsi członkowie rodziny często uprawnieni do pobierania specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna (Załącznik Nr 4 – Protokół z ustnego przyjęcia wyjaśnia w sprawie usług opiekuńczych).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. W roku 2016 do dnia kontroli Ośrodek opłacał za pobyt **4 osób**. Koszt pobytu osób w domach pomocy społecznej w roku 2016 wyniósł **92 516 zł**. W roku 2017 w dniach kontroli w domach pomocy społecznej przebywało **7 osób**. W I półroczu 2017 koszt pobytu wyniósł **75 002 zł**.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie wskazano ją jako działalność zawodową, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych, a także tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna dokumentowana jest w wywiadach środowiskowych. Praca socjalna polegała w szczególności na: pomocy w kompletowaniu dokumentów o przyznanie świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS, KRUS, załatwianiu spraw urzędowych podopiecznych, pomocy w uzyskaniu stopnia niepełnosprawności, pomocy w pisaniu pism, monitorowaniu osób kwalifikujących się do leczenia, monitorowaniu sytuacji osób starszych, samotnych w okresie zimy, monitorowaniu osób zagrożonych przemocą, współpracy z pielęgniarkami środowiskowymi dot. sytuacji zdrowotnej podopiecznych, współpracy z placówkami oświatowymi dot. sytuacji rodzinnej uczniów, monitorowaniu postępów w nauce, współpracy z policją, sądami. Pracownicy socjalni w roku 2016 prowadzili pracę socjalną ze 238 rodzinami i osobami. W roku bieżącym do dnia kontroli pracę socjalną prowadzono z 148 rodzinami i osobami.

Jednym z narzędzi pracy socjalnej z osobami ubiegającym się o pomoc jest kontrakt socjalny, który ma na celu zobowiązanie zainteresowanego do podjęcia wspólnie

z pracownikiem socjalnym określonych działań, zmierzających do poprawy trudnej sytuacji życiowej. W ramach prowadzonej pracy socjalnej w 2016 roku zawarto 10 kontraktów socjalnych, w roku bieżącym do dnia kontroli – 5.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdują się m.in. aktualne zaświadczenia z PUP, zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur lub informacje z tych instytucji o niepobieraniu świadczeń, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, informacje o wysokości pobieranych zasiłków rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaświadczenia z UG o posiadaniu bądź nie gospodarstwa rolnego.

Warunki lokalowe Ośrodka są zadawalające, ponieważ dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Na dzień uchwalenia Statutu Ośrodka publikatory aktów prawnych, w oparciu o które pracuje Ośrodek były aktualne, ale w trakcie dokonywania zmian w Statucie należy je dostosować do obowiązujących.

Natomiast w § 8 widnieje zapis, że do zadań Ośrodka z zakresu Prawa energetycznego należą: „1/ prowadzenie postępowań w sprawie dodatków energetycznych i wydawanie w tych sprawach decyzji administracyjnych, 2/ przyznawanie i wypłata dodatku energetycznego”. Zapis ten jest nieprawidłowy, ponieważ zgodnie z art. 5 d ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., poz. 220 ze zm.) dodatek energetyczny w drodze decyzji administracyjnej przyznaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Ośrodek pomocy społecznej może prowadzić postępowanie administracyjne.

Nie wnosi się zastrzeżeń do Regulaminu Ośrodka Pomocy Społecznej.

Kadra zarządzająca i pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje i staż pracy wymagane na zajmowanych stanowiskach pracy. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy i na jednego pracownika przypada 1 891 mieszkańców.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Świadczenia przyznawano na podstawie ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r.

w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wymienione akty prawne miały prawidłowe publikatory. W podstawie prawnej decyzji przytoczono także odpowiednie upoważnienie Wójta Gminy do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. W podstawie prawnej decyzji przyznających posiłek i zasiłki celowe z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” informowano, że pomoc przyznana jest w związku z Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 (M.P. z 2015, poz.821). W podstawie prawnej decyzji przyznających posiłek, w których dochód przekraczał kryterium dochodowe przytaczano Uchwałę Nr XLII/335/2014 Rady Gminy Wiślica z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego.

W podstawie prawnej decyzji wydanych na posiłek w ramach Programu przywoływano prawidłowo art. 48 ustawy o pomocy społecznej, mówiący o posiłku oraz nieprawidłowo art. 39 – mówiący o zasiłku celowym. W decyzjach na zasiłki celowe widniał prawidłowo art. 39.

W decyzjach realizowanych przed ich uprawomocnieniem wpisywano w podstawie prawnej art. 108 k.p.a., informowano o tym osoby zainteresowane w postanowieniu, ale w uzasadnieniu brak informacji dla strony, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W decyzjach przyznających posiłek oraz zasiłek celowy na zakup posiłku, których realizacja była przed terminem ich uprawomocnienia się, w podstawie prawnej przywoływano art. 130 § 4 k.p.a. Zdaniem zespołu kontrolującego powinien być przywołany w podstawie prawnej art. 108 k.p.a.

Od 2017 r. informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym na czas trwania zasiłku stałego przesyłana jest stronie oddzielnym pismem.

Sposób i termin wypłaty zasiłków wpisywano w uzasadnieniu decyzji. Zdaniem zespołu kontrolującego informacje te powinny być umieszczone w sentencji wydawanych decyzji.

Na terenie Gminy Wiślica dzieci nie otrzymują gorącego posiłku, co jest niezgodne z ideą Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W części decyzji przyznającej posiłek brak typu posiłku, a we wszystkich decyzjach brak informacji o cenie jednostkowej posiłku.

W 8 decyzjach na zasiłki celowe oraz w 4 decyzjach na specjalne zasiłki celowe pomoc przyznano nie od miesiąca złożenia wniosku, ale od następnego, co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej w 2016 roku zawarto 10 kontraktów socjalnych, w roku bieżącym do dnia kontroli – 5.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Protokół z przeprowadzonych oględzin dot. bazy lokalowej OPS.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
3. Tabela sporządzona przez kierownika OPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
4. Protokół z przyjęcia ustnego wyjaśnienia dot. usług opiekuńczych.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Magdalena Pracon

2. Barbara Nowak

Kielce, dnia 28 lipca 2017 r.

Ze strony kontrolowanej:

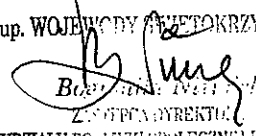
KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wiślicy

Janina Krzemien

Data i podpis
04.08.2017

Zapoznana i

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Beata Nowak

ZSOPPA DYREKTOR

WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

ŚWIĘTOKRZYSKI

URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia

al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kiel